

12. Паламарчук В. Ф. Як виростити інтелектуала: посібник для вчителів і керівників шкіл. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 152 с.
13. Поташник М. М. Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт. К. : Рад. школа, 1988. 187 с.
14. Рибалко В. В. Психологія розвитку творчої особистості. К. : ІЗМН, 1996. 236 с.
15. Роменець В. А. Психологія творчості. К. : Либідь, 2001. 288 с.
16. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості. К. : Міленіум, 2006. 346 с.
17. Спиркин А. Г. Философия. –2-е изд. М. : Гардарики, 2006. 736 с.
18. Фромм Э. Кризис психоанализа. М. : АСТ, Полиграфиздат, 2010. 256 с.
19. Харламов И.Ф. О педагогическом мастерстве, творчестве и новаторстве. *Педагогика*. 1992. №7-8. С. 11–15.
20. Энгельмейер П. К. Теория творчества. М.: Книжный дом, 2010. 208 с.

Мільто Людмила Олександрівна. Психолого-педагогічні аспекти творчості

Ретроспективний аналіз проблеми творчості в психологічному та педагогічному аспектах засвідчив, що джерелом педагогічної творчості є світовий культурний досвід філософів, психологів, педагогів-новаторів, який базується на ідеалах гуманізму, пошуку істини, прагнень і можливостей для самовизначення та кращої реалізації свого творчого потенціалу.

Ключові слова: *творчість, педагогічна творчість, творча особистість, творча індивідуальність, творчий процес, педагогічна майстерність.*

Milto Lyudmila. Psychological and pedagogical aspects of creativity

A retrospective analysis of the problem of creativity in psychological and pedagogical aspects showed that the source of pedagogical creativity is the world cultural experience of philosophers, psychologists, educators, innovators, based on the ideals of humanism, truth, aspirations and opportunities for self-determination and better realization of their creative potential.

Key words: *creativity, pedagogical creativity, creative personality, creative individuality, creative process, pedagogical skill.*

УДК 616.314

МОРОЗОВА О.О.,
магістрантка 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогічне дорадництво),
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

**ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ІЗ ЗАКЛАДАМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Постановка проблеми. У Законі України «Про освіту» та у Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті визначено провідні орієнтири розвитку освіти у закладах дошкільної освіти (ЗДО), які спрямовані на посилення методичного і наукового супроводу педагогічних працівників, поновлення стандартів, введення інноваційних розвивальних технологій навчання та сучасного програмно-методичного забезпечення. Для цього необхідно приділити значну увагу методичній роботі у ЗДО.

Аналіз останніх досліджень. Питанням методичної роботи у ЗДО приділяли увагу Л. Калуська [1], О. Корнєєва [2], І. Романюк і Л. Пушкаренко [3], Л. Швайка [4]. Однак розгляд змісту методичної роботи науково-методичного центру і ЗДО у науково-методичній літературі висвітлено не достатньо.

Мета статті полягає у визначенні форми методичної роботи науково-методичного центру і ЗДО для підвищення рівня професіоналізму педагогічних працівників.

Виклад основного матеріалу. Зміст методичної роботи відображається в організаційній структурі та окремих формах методичної роботи. Форми методичної роботи – це сукупність заходів, які проводять з метою підвищення професійної майстерності педагогічних працівників [6].

Форми методичної роботи можуть бути систематичними та епізодичними. Всі вони проводяться з урахуванням категорії вихователів, рівня їх підготовленості, досвіду роботи, рівня освіти та доповнюють одна одну. Вони можуть бути як колективними, так й індивідуальними.

До колективних форм організації методичної роботи належать: «методичні об'єднання, творчі майстерні, семінари, проблемні семінари, лабораторії молодого спеціаліста, динамічні групи, лекції-консультації, науково-практичні конференції, педагогічні виставки, тренінги, школи передового досвіду» [8].

Найбільш використовуваною формою методичної роботи є методичні об'єднання. Як правило, вони організовуються методистами НМЦ за територіальною ознакою (в межах закладу, міські, районні). Методичні об'єднання можуть бути різними за змістом, напрямками й формами. Наприклад, відвідування відкритих навчальних занять, їх самоаналіз і аналіз; планування методичної роботи і проведення методичних заходів; проведення ділових ігор; творчі звіти педагогічних працівників ЗДО; методичні консультації методистів і досвідчених вихователів з досліджуваних тем; обговорення результатів моніторингових досліджень та ін.

Творчі майстерні – це зустріч педагогічних працівників невеликими групами, з суттєвим практичним досвідом, які працюють над вивченням певної наукової проблеми. До впровадження в щоденну роботу ЗДО проблеми над якою працюють, має бути знайдено творчий підхід. Саме через творчість педагогів привноситься до закладу ті досягнення, що є на даний момент в сучасній педагогіці.

Семінар – це така форма методичної роботи, коли збираються педагоги невеликою групою та їх інформують теоретично про досягнення в педагогіці, які є на даний час, які є наукові інновації, досягнення. Також на семінарах обговорюються важливі питання педагогіки та психології навчання, дитячої поведінки, розвитку. Тому що, як показує практика, навіть якщо людина сто разів чує одну і ту ж саму інформацію, але не застосовує це на практиці – ця інформація через певний проміжок часу просто забувається. І саме теоретичні знання, які педагоги набувають на семінарах – вони потім можуть закріпити на семінарах – практикумах або проблемних семінарах.

Проблемні семінари – це така форма роботи, коли виявлено певне питання, що потребує практичного розв'язання. Саме тоді збираються педагогічні працівники, у яких є потреба вирішення саме цього проблемного питання, шляхом обговорення в групі. Спільними зусиллями групи формується готовність педагогічних працівників до розв'язання професійної проблеми та використання на практиці результатів, досягнутих під час семінару.

Ще одна форма методичної роботи – це лабораторії молодого спеціаліста. Це таке підвищення кваліфікації молодого педагога, зі стажем роботи до трьох років, в ході якого педагога спонукають до формування своєї педагогічної індивідуальності, розвитку творчості та креативності. Для молодого педагога, у якого ще зовсім не має досвіду або його замало, саме в лабораторії молодого спеціаліста є можливість набути необхідних знань як теоретичних, так і практичних в побудові заняття, яке буде захоплювати дітей та спонукати до подальшого навчання, а також у вибудовуванні всього освітнього процесу із застосуванням наукових надбань. Саме тут молодий педагог може відчувати потребу для колег, виробити дисциплінованість та почуття відповідальності за свої дії (або відсутність певних дій) для суспільства.

Тренінг – це також форма методичної роботи. На тренінг збирається певна група людей (в нашому випадку педагогічних працівників), об'єднаних потребою у вирішенні певних проблемних ситуацій. Але вирішення професійної проблеми на тренінгу ніколи не приходить у «чистому вигляді». Ведучий тренінгу «приводить» учасників до результату практично, використовуючи тести, ігри, командну роботу тощо. Саме учасники тренінгу мають знайти найефективніший шлях до вирішення певної проблемної ситуації. А це розвиває в учасників і творчі підходи, і емоційні, і креативні.

Передовий досвід – це сукупність усіх вмінь, знань та навичок, які педагог набув в процесі своєї практичної роботи. Досягається цей досвід в результаті творчого пошуку. Найголовніше в цьому, що слабкі сторони одного педагога можна посилити сильними сторонами іншого. Але важливим показником передового досвіду є стійкі позитивні, методично обґрунтовані, результати виховання дітей.

До індивідуальних форм організації методичної роботи можна віднести такі як: наставництво, консультування, самоосвіта, атестація, бесіда, стажування, дистанційне навчання, відвідування занять та різних режимних моментів, тощо [7].

Наставництво – це така форма методичної роботи, при якій педагоги з більшим досвідом саме педагогічної роботи співпрацюють з молодими спеціалістами, або з педагогами, у яких зовсім ще не має педагогічного досвіду. Співпраця відбувається шляхом передачі теоретичних знань та допомога в застосуванні цих знань та вмінь на практиці. Наприклад, більш досвідчений педагог – «наставник» допоможе підготувати деякі заходи (відкрите заняття, свято і т.д.), підкаже як правильно скласти план роботи, оформити документи. Наставництво передбачає допомогу саме в консультуванні менш досвідченого педагога, а не в роботі за нього, а також наставництво може відбуватися і показом на власному прикладі.

Під консультуванням ми розуміємо допомогу у самостійному вивченні будь-якого питання. За своїм змістом консультації бувають теоретичні і практичні. Також консультації, за кількістю учасників, можуть бути проведені в індивідуальній або колективній формі. Так, наприклад, в ЗДО колективні консультації плануються та проводяться на початку навчального року, а індивідуальні консультації є не запланованим заходом і можуть проводитися за потребою педагогічного працівника упродовж усього навчального року.

Самоосвіта – це процес набуття певних знань, навичок та вмінь, за покликом душі, а не з примусу. Якщо педагог розуміє, що в якихось професійних питаннях чи темах у нього є деякі прогалини – він намагається знайти відповіді на свої запитання доступними йому засобами: це і наукова періодика, і наукові статті, і безліч матеріалу на теренах інтернету, як наукового, так і просто досвід колег своєї країни чи інших країн, який зможе дати позитивний розвиток у виховання дітей. Організація самоосвіти, насамперед, буде залежати від ступеню умотивованості педагога до нових знань і вмінь, а також від інструментів, які він має для досягнення результатів в процесі самоосвіти (не зможе вихователь сільського дитячого садочка, в якому не має інтернету – швидко перейняти досвід колег у виготовленні дидактичного матеріалу, навчитися робити сучасні презентації і т.д.). Але як бачимо, педагог має бути схильним до самоаналізу, вміти побачити де саме є прогалини та визнати це. Жоден педагог не буде займатися самоосвітою, тільки тому що йому вказано на прогалини в деяких знаннях чи вміннях.

Атестація – це оцінювання діяльності педагогічного працівника. За результатами атестації визначають, чи відповідає педагог займаній посаді, а також присвоюють певну кваліфікацію. Атестація всіх педагогічних працівників в нашій країні відбувається згідно Законів України та Типового положення «Про атестацію педагогічних працівників України».

Бесіда – це певний процес, в якому шляхом обговорення можна з'ясувати потреби педагогічного працівника, виявити його незадоволеність умовами праці, обговорити результати контролю або переконати у фаховому питанні.

Також є нетрадиційні форми методичної роботи в ЗДО. Можна виділити такі: творчі студії, методичні фестивалі, авторські школи, аукціони педагогічних ідей, круглі столи, педагогічні консиліуми, ділові педагогічні ігри, конкурс «Вихователь року», мозкові штурми, рольові ігри, клуби творчих педагогів, педагогічні вікторини, педагогічний конкурс «Команда року» тощо [7].

Творчі студії – це така форма методичної роботи, яка спрямована на пошук та пропаганду інноваційного досвіду в педагогіці, а також запровадження його в організацію навчально-виховної та методичної роботи в закладах дошкільної освіти.

Методичні фестивалі проводять для ознайомлення педагогів з кращими зразками педагогічного досвіду, ознайомлення з нестандартними формами проведення занять та іншими формами навчально-виховної роботи, які виходять за рамки традицій та загальних стереотипів. Ця форма методичної роботи є разовою. Її відвідує велика кількість педагогічних працівників, які обмінюються своїм досвідом з іншими.

На аукціонах педагогічних ідей відбувається творча «купівля-продаж» певних думок, задля стимулювання педагогів до пошукової роботи. Також це стимулює поширення творчих ідей педагогів-практиків, досвіду їхньої роботи з певної проблеми.

Ділові ігри – це форма методичної роботи, при якій моделюється ситуація близька до реальних умов. Обов'язковим є динамічний розвиток ситуації чи проблеми, що розв'язується. У процесі ділової гри відбувається діалог між педагогами, обговорюються нові бачення на ситуацію та шляхи її вирішення. Цей процес стимулює появу нових знань, сприяє набуттю досвіду вирішення професійних завдань [9].

Однією із провідних форм методичної роботи з педагогічними працівниками ЗДО є педагогічна рада, саме вона є органом колегіального керівництва педагогічною роботою у закладі освіти. Ефективність проведення таких педагогічних рад залежить від рівня підготовки та якості роботи методиста ЗДО. Проводяться вони декілька разів протягом навчального року. На цих педагогічних радах обговорюються актуальні питання щодо ефективної роботи саме певного закладу освіти, обговорення фахових питань, що виникли в процесі роботи, а також знаходження шляху усунення недоліків, які виникають в освітньому процесі.

Поширеною формою роботи науково-методичного центру із закладами дошкільної освіти є розмова. Розмова між працівником науково-методичного центру з методистами ЗДО та вихователями. Перед початком розмови необхідно продумати всі питання, які необхідно проговорити, а не читати з аркушу. Саме такий хід бесіди є невимушений, і саме це спонукає в багатьох випадках людину до відвертості. Тому що в ході розмови необхідно виявити реальний стан справ і наявність тієї чи іншої проблеми, щоб мати реальне розуміння що не так і в який напрямок рухатися далі. Але така форма роботи потребує тактовності і володіння певними прийомами психології [5].

Також, ще однією з ефективних форм методичної роботи є колективні відкриті ознайомлення з роботою вихователів, які проводяться методистами науково-методичних центрів або районних методичних кабінетів.

Не останнє місце займає й така форма методичної роботи, як взаємо відвідування робочих місць. У цьому випадку методист науково-методичного центру рекомендує вихователю, якому трішки не вистачає досвіду в певній темі, відвідати заняття більш досвідченого педагога. Ознайомитися з його методами, перейняти фаховий досвід, порівняти власні результати роботи з колегами. Така робота методиста науково-методичного центру і педагогічного колективу ЗДО має бути цілеспрямованою, змістовною і систематичною. Результати такої співпраці мають бути обов'язково обговорені на педагогічній раді власного дошкільного закладу.

Таким чином, у ході опрацювання наукових джерел ми з'ясували, що методична робота науково-методичного центру із закладами дошкільної освіти реалізується через традиційні колективні та індивідуальні форми її організації.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, ефективність роботи науково-методичного центру визначається, насамперед, проведенням на високому рівні різних форм методичної роботи, інтерес до яких виявлено серед педагогічних працівників закладів дошкільної освіти. Важливо враховувати у методичній роботі у сучасних умовах використання інноваційних технологій і засобів навчання та наукових розробок у галузі педагогіки та психології. Це сприятиме удосконаленню освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калуська Л. Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі: практико-орієнтовний посібник. Київ, 2011. 192 с.
2. Корнеєва О.Л. Підвищення ефективності функціонування методичної служби в структурі регіональної системи дошкільної освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. праць*. 2010. Ч. 2. С. 87-98.
3. Романюк І., Пушкарєнко Л. Структура методичної роботи дошкільного закладу. *Дошкільне виховання*. 2014. №7. С 4-9.
4. Швайка Л. Методична робота в ДНЗ. Харків, 2017. 304 с.
5. Логінова В.І., Саморукова П.Г. та ін. Лабораторний практикум по дошкільній педагогіці і методикам. Москва, 1981. 159 с.
6. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Лекції із загальної педагогіки. Київ, 2008. 124 с.
7. Система управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти: методичні рекомендації. Житомир, 2010. 30с.
8. Сучасні вимоги до методичної роботи у дошкільному навчальному закладі. URL: <http://rozdilna-osvita.com.ua/index.php/doshkilna-osvita/370-suchasni-vimogi-dometodichnoj-roboti-u-doshkilnomu-navchalnomu-zakladi>
9. Форми методичної роботи. URL: <https://gymnasiya2.org.ua/doc/formimetodrabot.pdf>.

Морозова Оксана Олександрівна. Форми методичної роботи науково-методичного центру із закладами дошкільної освіти

У статті розглянуто проблему форм методичної роботи науково-методичного центру із закладами дошкільної освіти. Встановлено, що форми методичної роботи складають сукупність методичних заходів, які проводять для педагогічних працівників ЗДО з метою підвищення рівня їх професійної майстерності. З'ясовано, що методична робота науково-методичного центру із закладами дошкільної освіти реалізується через традиційні колективні та індивідуальні форми її організації. Доведено, що форми методичної роботи науково-методичного центру і ЗДО сприяють підвищенню рівня професіоналізму педагогічних працівників. Ефективність роботи науково-методичного центру залежить від проведення на високому рівні різних форм методичної роботи із педагогічними працівниками ЗДО.

Ключові слова: форми методичної роботи, науково-методичний центр, заклади дошкільної освіти, педагогічні працівники.

Morozova Oksana. Forms of methodical work of the scientific-methodical center with preschool education institutions

The article considers the problem of forms of methodical work of the scientific-methodical center with preschool education institutions. It is established that the forms of methodical work are a set of methodical measures that are carried out for pedagogical workers of pre-school education institutions in order to increase the level of their professional skills. It is found out that the methodical work of the scientific-methodical center with preschool education institutions is realized through traditional collective and individual forms of its organization. It is proved that the forms of methodical work of the scientific-methodical center and preschool educational institutions contribute to the increase of the level of professionalism of pedagogical workers. The effectiveness of the scientific and methodological center depends on the high level of various forms of methodological work with teachers of preschool education.

Key words: forms of methodical work, scientific and methodical center, preschool education institutions, pedagogical workers.